

פרוטרקורל מט" 243
 מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
 שהתקיימה ביום ד', י"ז בחשוון, תשל"ג
 (25.10.72), שעה 8.30

נ כ ח ר

חברי הועדה:

- היו"ר י. גולדשמידט
 מ. אביזהר
 ש.ז. אנדמוב
 א. אנקוריון
 ר. ארזי
 י. ארידור
 מ. ביבי
 מ. בן-פורת
 ת. טובי
 מ. סורקיס
 א. עופר
 מ. פרידמן
 ח. צהוק
 י. קורן
 י.ה. קלינגהופר

מוזמנים:

- א. ידין - מטעם משרד המשפטים
 י. קראפט - מטעם משרד הפנים
 י. דתם - " " "
 מ. שחם - " " "
 א. שפט - " " "

ד. מלחי - מזכירת הועדה

רשמה: מ. טרלו

סדר היום:

חוק הורשעות ולקוינות (בחירת ראש הרשות זכה ונתן),
 תשכ"ט-תש"ג

99

(נתקב כ - 29.10.72)

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

סעיף 25(ב)-(ד)

א. ידין:
סעיף 145 בא אחרי סעיף 143 ששם נותנים סמכות לשר הפנים לפזר את המועצה. למעשה הוא לא מפזר אלא הוא מכריז על בחירות או שהוא ממנה מועצה או ועדה. סעיף 145 משלים את הדבר ע"י כך שנותנים לשר הפנים סמכות למנות ראש למוסד החזש. אם יש בחירות חדשות, השאלה לא מתעוררת. כאשר בוחרים מועצה, במילא גם בוחרים ראש עיר, בין לפי החוק החדש ובין לפי החוק הזה. התיקון המוצע בסעיף 25(ב) ו(ד) אינו מתייחסו לאפשרות זאת. לעומת זה, סעיף 145 בנוסחו הנוכחי מוגבל למינוי יו"ר לוועדה הקרואה ואיננו נותן לשר הפנים את הסמכות למנות גם את יו"ר המועצה שהוא ממנה. יתכן שהמחוקק חשב שאם שר הפנים הולך בדרך השניה, לא בחירות חדשות אלא מינוי מועצה, אז המועצה תבחר לעצמה את היו"ר כמו מועצה נבחרת. לכן דובר רק על הועדה הקרואה. אנחנו חושבים שצריך לתת סמכות לשר הפנים גם למנות יו"ר גם כשהוא ממנה מועצה חדשה.

סעיף (ד) מעביר אותו דבר למועצות המקומיות מה שסעיף (ב) עושה לגבי עיריות.

היו"ר י. גולדשמידט: עד כה היה ברור שהשר ממנה ועדה. ואת ראש הועדה. כשהוא ממנה מועצה, היא בוחרת את הראש שלה. השאלה אם אנחנו רוצים שהמועצה תבחר בראש המועצה או שהשר ימנה גם אותו.

י. רותם:
אנחנו מציעים למחוק את סעיפים קטנים (ב) ו-(ד). איננו רואים שום פסול בכך שהמועצה תבחר את היו"ר.

מ. סורקיס:
ועדה קרואה מורכבת מפקידים ממשרדים שונים. מועצה ממונה, השר ממנה לפי הרכב הכוחות. אינני בעד זה שהשר ימנה את ראש המועצה, אלא שהמועצה תבחר בו.

מ. בן-פורת:
יש להפריד בין ועדה אדמיניסטרטיבית לבין מועצה פוליטית. לוועדה אדמיניסטרטיבית השר ממנה יו"ר, ואילו למועצה יש אפשרות לבחור לבד את ראשה.

א. שפט:
אלה סעיפים שמשרד הפנים הציע; הכנסנו את הסעיף מתוך זהירות יתר. בפקוחת העיריות לא נאמר דבר, בשום מקום, מה קורה כאשר השר ממנה מועצה. על זה צריך לומר משהו.

היו"ר י. גולדשמידט: השינוי המוצע בסעיף קטן (ב) הוא לא להוסיף את המלים למועצה, אלא להשאיר את הועדה הממונה ולהוסיף, בהתאם לדבריו האחרונים של מר שפט, משפט האומר שהמועצה הממונה תבחר ראש וסגנים, אם יהיה צורך בכך.

ה ה ח ל ט

לא לשנות את הפרוצדורה בקשר לוועדה ממונה אולם לגבי מועצה ממונה לכתוב שהיא תבחר את ראש המועצה ואת סגניו - אם יש כאלה.

היו"ר י. גולדשמידט: אני מבין שההצעה היא לנסח משפט גם בסעיף 145 לפקודת העיריות וגם בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות האומר כך:

מינה השר מועצה, תבחר המועצה את ראש המועצה מבין חבריה, וסגניו - אם יש סגנים.

ה צ ב ע ה

בעד התוספת הנ"ל גם בסעיף 145 לפקודת העיריות וגם בסעיף 41 לפקודת המועצות המקומיות

נ ת ק ב לה

סעיף 24

י. קראפט: מה קורה אם לא הוגשה אף מועמדות לראשות עיר? מי בוחר בראש העיר? אפשר להוסיף בסעיף זה: הוא הדין במקרה של חוסר מועמדים.

מ. בן-פורת: לא בסעיף הזה נפתור בעיה זו.

היו"ר י. גולדשמידט: זו שאלה שצריך לפתור, אבל לא אגב סעיף 24.

י. ארידור: מה קורה עם הסגן שנבחר?

י. רותם: ראש רשות יכול בכל עת להציע למועצה להחליף את הסגן.

י. ארידור: לפי סעיף 16 אין למועצה שיקול דעת בשאלה בחירת סגן ראש הרשות. לעומת זה, לפי הנוסח שאתה מפרש, המועצה רשאית להחליף את הסגן לפי הצעת ראש המועצה.

יתכנו שני מצבים. מצב אחד, לפי הצעת החוק שלפנינו, לפיו המועצה חייבת לבחור את הסגן; ומצב שני שזה נתון לשיקול דעתה.

ראש רשות יציע סגן והמועצה חייבת לבחור את הסגן שהוא מציע; אבל יתכן שלא תרצה להעביר מתפקידו את הסגן שנבחר ע"י ראש הרשות הקודמת. מה קורה?

א. שפט: כאשר דנו בסעיפים 15 ו-16, ההחלטה היתה שלראש הרשות יהיה סגן שייבחר ע"י המועצה לפי הצעת ראש הרשות. סגן ייבחר על פי ההוראות של סעיפים 127, 128.

י. ארידור:
לא יהיה שיקול דעת למועצה לבחור סגן אחר.
לפי סעיף 24 כבר קיים סגן אחר. מה קורה
אם באותה מועצה אפשר לבחור רק בסגן אחד? יבוא ראש המועצה ויציע
סגן חדש והמועצה לא יכולה לבחור אותו כי ראש המועצה חייב להציע
אותו. הסעיף איננו קובע שהסגן הקודם עבר מתפקידו באופן אוטומטי.

מ. בן-פורת:
ראש המועצה השתמש כסמכותו לפי סעיף 16
והציע סגן. המועצה אישרה את הסגן.

אם מתחלף ראש המועצה, לדעתי הסגן נשאר. ראש המועצה שאתו ניהלו
מו"מ, ירצה להשאיר את הסגן, אז הוא נשאר. אם הוא יציע סגן אחר,
הוא חייב להדיח את הסגן הקודם ולאחר מכן להציע מי שהוא תחתיו.
עצם העובדה שראש המועצה הוחלף, איננה מחייבת להחליף גם את הסגן.

א. שפט:
מציע להשאיר את השאלה לדיון נוסף
לאחר שיוצע נוסח חדש לסעיפים 15 ו-16.

ה ו ח ל ט

יש לברר את מעמד הסגן או הסגנים
בזיקה להוראת סעיף 24.

סעיף 26

י. ארידור:
מה שחל לפי חוק הבחירות (דרכי תעמולה)
יחול גם על בחירות ע"י המועצה?

א. ידין:
אנחנו נתקן את הסעיף.

ה ו ח ל ט

סעיף 26 ייבדק אם יש צורך כשינוי הנוסח.

סעיף 27

י. ארידור:
אני מציע שהתקנות תהיינה טעונות אישור
ועדת החוקה. זה זרוש בעיקר בחוק חדש.
אם יש מסורת באיזה שהוא חוק, ידועים דרכי הפעולה, אפשר להסתפק
באישור כזה. אבל כאשר החוק מחולל מהפכה מסוימת, נתקלים בבעיות
שונות, רצוי שתהיה גם עינה של הכנסת פקוחה על התקנות, כמו
שאנחנו נוהגים בחוקים אחרים, שגם שם התקנות טעונות אישור ועדת
של הכנסת.

ר. ארזי:
אני רוצה לתמוך בהצעה הזאת. אני חושב
שבשלב זה אף אחד לא יודע איך החוק יפעל.
התקנות לא תהיינה שגרתיות, זו רפורמה. לכן אני תומך בהצעת
חה"כ ארידור ומציע שהועדה שדנה בחוק, צריכה גם לאשר את התקנות.

ח. צדוק: אני מציע שיפרטו באיזה ענינים יביאו תקנות. יש תקנות טכניות שלא טעונות אישור ועדה פרלמנטרית; יש תקנות מהותיות. לפני שמחליטים בענין זה צריך לדעת במה מדובר.

א. שפט: באופן רגיל אנחנו עוסקים בתקנות טכניות גרידא. מה גם שלפי חוק הרשויות המקומיות (בחירות) אין דרישה מקבילה של אישור התקנות ע"י ועדה של הכנסת.

לפעמים יש צורך ברגע האחרון לתקן תקנות. יש תקלות הנגרמות במהלך הבחירות. יש תקנות על כינוס ועדה מסוימת, והכנסת, באותה תקופה, נמצא בפגרא ואין אל מי לפנות.

עד עתה לא היו תקלות בתקנות שהוציא שר הפנים. לפעמים צריך לתקן משהו בפרוטוקול, לפעמים יש ענין עם ספירה וענין של פתק הצבעה וצורתו. אלה דברים טכניים ברובם, ואני מציע לא להכביד על המנגנונים ועל חברי הכנסת בפגרא, ולא לדרוש אישור ועדה על התקנות האלה. יש תקנות מתשכ"ה ואיש עוד לא טען שפגמנו במשהו בנושא זה.

י.ה. קלינגהופר: הייתי מעדיף מצב שתהא בו התאמה למה שחל על הבחירות לכנסת; שתקום ועדת בחירות מרכזית בענין השלטון המקומי ששהדבר יוצא מידי פקידי בחירות ומידי שר הפנים, במידה מסוימת. תקנות לבחירות לכנסת צריכות להיות מתואמות בין שר הפנים ובין ועדת הבחירות המרכזית. להכפיף התקנות לבצוע חוק מסוים לאישורה של ועדה מהכנסת, זה לא יביא הרכה תועלת, כי שר הפנים יכול לעקוף את זה.

התקנות לפי סעיף 7 לסדרי הבחירות למועצה יחולו גם על הבחירות של ראש העיר. ההצבעה בעצמה סדרי ההצבעה וכל הכרוך בזה, יחולו, באופן אוטומטי, גם על הבחירה של ראש הרשות. השר ידאג בתקנות רק להתאמה. אני הייתי מעדיף שהתקנות לבצוע החוק מתשכ"ה היו טעונות אישור ועדת כנסת, אבל שם זה לא דרוש. כל זמן ששם זה לא ייאמר וזה יהיה בסמכותו הבלעדית של השר, אין צורך כאן לקבוע את זה. לכן אני חושב שזה לא מעשי, אם כי אני מסכים לדעתו של חברי חה"כ ארידור שזה היה רצוי.

מ. סורקיס: לא כדאי לסרב את הענין. יש ועדת בחירות. יש קצין בחירות מטעם משרד הפנים, ויש בית משפט. לפי הפרקטיקה שלי, לא שמעתי שנציג משרד הפנים חרג ממסגרת התקנות. למה נכניס לו עזרת הכנסת ענין זה? שר הפנים חייב להעביר את הבחירות לפי התקנות. זה פעל יפה במשך כל השנים. אינני חושב שצריך לשנות.

מ. אביזהר: הכלל צריך להיות שתקנות מוציא השר, והמקרים המיוחדים, כאשר יש ענינים עקרוניים, הועדה של הכנסת מאשרת אותן. לדעתי אנחנו מרבים מדי בדברים הטעונים אישור ועדות. הענין מתנהל כבר 25 שנים בלי תקלות, מדוע צריך לסרב את הענין?

י. ארידור:

יש הבדל יסודי בין חוק הרשויות המקומיות (בחירות) לבין החוק שלפנינו. החוק שלנו הוא יותר חוק מסגרת. בחוק הרשויות המקומיות (בחירות) יש 101 סעיפים שנכנסים לכל הפרטים של סדרי הבחירות. החוק שלנו מפנה לחלק מהסעיפים.

אני לא מקבל את ההנחה של חה"כ קלינגהופר שאפשר יהיה להערים על החוק הזה. אם יהיה חיוב בחוק זה להתקין את התקנות באישור הועדה, לא יוכל שר הפנים להסתמך על כך שבבחירות כלליות אין צורך באישור הועדה. התקנות תצטרכנה לעמוד במבחן שני החוקים גם יחד.

לכן גראה לי שמשרד הפנים לא יוכל להסתתר מאחורי הנימוק שאין צורך באישור הועדה לפי חוק הבחירות לרשויות המקומיות.

חה"כ צדוק שאל שאלה ונדמה לי שלא היתה תשובה לשאלה. אני אינני מקבל את התשובה של מר שפט, לפיה יש תקלות של הרגע האחרון ואותן מתקנים תוך כדי מהלך הבחירות. דוקא את זה אני רוצה למנוע. לא הייתי רוצה שמשרד הפנים ישתעשע בהליכים שלפיהם זה לא כל כך חשוב אם התקנות בסדר או לא בסדר. בסופו של דבר שר הפנים יכול לתקן את התקלה בכל רגע, הוא לא צריך אישור של אף אחד. אינני בא להטיל דופי בפנות מגמותיו של שר הפנים; דוקא הטלת החובה הזאת של אישור ע"י ועדה, תביא לידי כך שלא יהיה זלזול בתקנות וידאגו מראש לכסות את הפגמים ושינויים בתקנות לא ייערכו במהלך הבחירות. זו איננה דרך חקיקה בריאה, ודוקא החובה להגיש לאישור ועדה, תחייב את משרד הפנים לבדוק מראש את כל העניינים.

לכן ההצעה שלי, בתוספת הנימוק של מר שפט, עשויה למנוע תקלות אפשריות.

ח. צדוק:

הקו שאני רואה כקו מנחה לגבי השאלה לאיזה תקנות להרוש אישור פרלמנטרי דלאיזה לא, הוא:

יש שאנחנו משאירים את התקנות רק לעניינים טכניים של בצוע הרגע האחרון ולא מעניקים לשר סמכות חקיקה סובסטנטיבית. במקרים כאלה אנחנו מחליטים אם אנחנו תובעים בעניינים אלה אישור פרלמנטרי. לפעמים דוקא משאירים לשר סמכות חקיקה בעניין חקיקתי, ואז זה צריך להיות כפוף לאישור ועדה פרלמנטרית.

אני רואה שתקנות נזכרות בחוק הזה שלוש פעמים. בסעיף 15, שם מעניקים סמכות לשר וועדת הפנים צריכה לאשר. בסעיף 16, שם כתוב שמן הראוי שועדה פרלמנטרית תאשר את זה.

מלבד שני הדברים האלה שלגביהם אנחנו מחייכים אישור ועדת הפנים, ישנו סעיף 7(ג). אילו היינו אומרים שיקבעו תקנות ספציפיות לגבי ראשי ערים, זה דבר אחר. יש מערכת תקנות לגבי חברי מועצה, ואנחנו צריכים לכתוב מערכת תקנות נפרדת לגבי העניין הזה.

מן הראוי לשקול את העניין. יצאנו מההנחה שמה שאנחנו עושים, זה מפתידים; במקום שעד עכשיו יש מערכת בחירות אחת שבוחרים רק מועצה, עכשיו יש מועצה לחוד וראש עיר לחוד. כתוצאה מזה אמרנו שכל הסדרים שחלו יחולו גם כאן. מה ששר הפנים צריך לעשות בתקנות, זה בבחינת התאמה. כל זמן שלא ישכנעו אותי שתקנות לפי סעיף 7(ג) הן מהותיות, אני לא חושב שזה ראוי לאישור ועדת כנסת.

א. ידין:

אני מסכים לנימוקי חה"כ סורקיס ואביזהר, ובמידה מסוימת, גם לנימוקי פרופ' קלינגהופר. יש לי נימוק נוסף. אם אני צריך לחשוש שע"י הכנסת הועדה לסעיף 26 דרך הדלת האחורית, הכנסתי את הצורך באישור הועדה גם לבחירות למועצה, זה נימוק נגד ההצעה גם אם עשויים לייחס לה תוצאות מרחיקות לכת.

לפעמים אנחנו מוסיפים נושאים מסוימים אם יש ספק אם הם כלולים. לא ראינו נושאים שהצריכו להוסיף אותם כצורה זו בסעיף 27.

סעיף 7 ירד מהפרק. ההוראות חלות במישרין בלי צורך בתקנות התאמה. באותם מקרים בוודים שנשארו איזה צורך בתקנות התאמה, אותם פרטנו בסעיף 7(ד) של הנוסח החדש. אם חה"כ ארידור רוצה שם להוסיף ועדה, אפשר להוסיף את זה. אני לא חושב שהוא יציע את זה.

ח. צדוק:

יש תקנות לפי סעיף 7; יש תקנות לפי סעיף 15. האם אתם רואים שמחוץ לשני הנושאים האלה, מכוח סעיף 27 בלבד יש עוד איזה שהוא תחום שבו יש צורך בתקנות?

לגבי סעיף 15 אני חושב שזה מחייב אישור פרלמנטרי, ואילו סעיף 7 הוא טכני גרידא. אבל אם סעיף 27 נועד להיות מקור של סמכות להתקנת תקנות, זה מחייב שיקול.

ה. י. גולדשמידט:

רציתי להציע שגם בסעיף 27 נשהה את ההחלטה עד שהועדה תאשר את סעיף 7. אחרי דברי חה"כ צדוק, ההצעה הזאת לא עונה על הצורך. משרד הפנים יתן לנו ושימה של הנושאים הנראים כאופק כנושאי תקנות.

י. קראפט:

לאו דוקא משרד הפנים מעוניין בסמכויות לשר הפנים אלא המפלגות. המפלגות באות ברגע האחרון, יום לפני הבחירות בדרישות. כך למשל ביקשו לתקן את גודל פתק ההצבעה, כי נתגלו כמה פתקים בגדלים שונים. התיקונים היחידים בתקנות שבקבעו, נדרשו ע"י המפלגות, ואיננו יכולים לראות מראש מה עלול לקרות.

י.ה. קלינגהופר:

לגבי הבחירות לכנסת יש תיקון שמעבר למועצ מסוים, יש חופש פעולה.

ה. ר. ל. ט.

לקבל הצעת היו"ר להלן:
סעיף 27 לא יסוכם עדיין. ועדת משנה תדון בסעיף 7. משרד הפנים ימסור ושימה של נושאים שאינם כלולים בחוק שתקנות עשויות להתבקש לגביהם.

סעיף 28

א. ידין:

הרעיון של סעיף 28 ברור ומקובל.
אלה המכהנים כאשר החוק נכנס לתוקף
ממשיכים לכהן עד שהסדרים החדשים יכנסו לתוקפם.

ב. ארזי:

סעיף זה קשור עם ענין תחולת החוק.
אילו היה כתוב שחוק זה נכנס לתוקפו
בתאריך זה וזה, היה ברור שעד לאותו תאריך יהיה קיים מה שהיה עד
עכשיו. אם זה קשור עם תחולה, יש לי הצעה בנושא זה.

הינ"ר י. גולדשמידט:

בסעיף 28 מדובר על סמכויות ראש הרשות
אבל סמכויות שר הפנים אינן נזכרות כאן.
לכאורה, אם לא נאמר דבר יותר ברור, אנחנו נכנסים לערפל שיש דברים
שדחינו עד לאחר הבחירות הראשונות לפי חוק זה, ויש דברים שלא הגבלנו
בצורה כזאת. עלינו להיות יותר ברורים.

י. קורן:

נדמה לי שסעיף 28 מיותר; אפשר להוסיף
את התוכן בסעיף 23.

ח. צדוק:

יש שני נושאים נפרדים. שאלה אחת:
מתי החוק נכנס לתוקפו. אם לא יכתב
סעיף, הוא יכנס לתוקפו ביום הפרסום.

אם מי שהוא רוצה להציע תאריך - אפשר

לדון בזה.

שאלה אחרת היא מה שכתוב בסעיף 28.
החוק נכנס לתוקפו, באותו יום יהיו ראשי רשויות מקומיות מכהנים.
החוק בא לומר שבכל רשות מקומית האקט הראשון שיעשה לפי החוק החדש
יהיו בחירות ראש הרשות. למרות שהחוק נכנס לתוקפו, ראשי הרשויות
המכהנים, מכהנים לפי החוק הישן. הענין יתחיל לפעול עם האקט
של בחירת ראש הרשות לפי החוק הזה. הענין הזה מחייב הסדר תחיקתי
יהיה אשר יהיה התאריך שבו החוק הזה יכנס לתוקפו.

י. ה. קלינגהופר:

אני מסכים עם דעת חה"כ צדוק שאין קשר
בין שני הנושאים האלה. מה הדין שצריך
לחול על ראש רשות וסגניו שלא נבחרו לפי חוק זה; ונושא שני - מתי
החוק הזה צריך להכנס לתוקפו.

אני אתייחס לסעיף 28, ענין סמכויות הוא
לא ברור לאור התיקונים. אולי אפשר לומר: בנוגע לראש רשות וסגניו,
יחול הדין שעמד בתוקף ערב תחילתו של חוק זה.

מ. אביזתר:

אין ספק שהנוסח מקשה, עלינו לשנותו.
ברור שכל עוד מכהנים ראשי הרשויות,
הם מכהנים לפי החוק הקודם. יש מועצות שנבחרו לא לפני שלוש שנים
אלא לפני שנה, עליהן יוסיף לחול החוק הקודם שעה שעל רוב המועצות
בארץ יחול החוק החדש החל מהבחירות הקרובות. לכן אני מציע:
כל עוד לא תמה כהונתם של מועצות, ימשיך לחול עליהן החוק הקודם.
יש לקבוע מועד תחולה לגבי הבחירות החדשות. יש לשלב את שני הנושאים
בנוסח אחד. אני מבקש להביא לפנינו נוסח שיבהיר את הדבר.

מ. בן-פורת: הכוונה של הסעיף היתה, שכל עוד יושב המינהל הקיים של הרשויות המקומיות החוק הזה לא יחול עליהם. לדעתי הסעיף הזה חל על אותן רשויות שלא יערכו אצלן בחירות בעוד שנה.

היו"ר י. גולדשמידט: לי נראה שהכוונה היא זאת: הוראות חוק זה לא יחולו אלא אחרי בצוע ראשון של סעיף 2 לחוק. רק כאשר החוק הזה מתחילת לפעול.

א. ידני: אין חילוקי דעות בוועדה על התוכן העיקרי של סעיף 28. אנחנו נגיש לכם אותו, כמו כל הסעיפים. על השאלה של ח"כ ארזי צריך לדון לחוד.
מ. סורקיס: אי אפשר להשאיר חלל ריק ברשות מקומית.

ה ו ח ל ט

סעיף 28 ינוסח ויוגש לוועדה. כל עוד לא נכנס החוק לתוקפו, לא יחולו הוראותיו על ראשי רשויות וסגניהם המכהנים בתפקידיהם ולא תערכנה בחירות ברשויותיהם, בבחירות הקרובות.

ר. ארזי: אני רוצה להציע הצעה אלטרנטיבית, שאם ההצעה הראשונה לא תתקבל, אני רוצה להציע הצעה שניה.

הצעתי הראשונה: חוק זה יכנס לתוקפו בשנת 1977.

אם הצעתי זו לא תתקבל, אני מציע: שחוק זה יחול לנסיון על כמה רשויות מקומיות. אם ההצעה הזאת תתקבל, אני אבקש את משרד הפנים לעזור לי בקביעת הרשימה של המקומות בהן ייערך הנסיון.
למה אני מציע שהחוק ייכנס לתוקפו ב-1977? אני מתחשב בעובדה שההיון בחוק עומד להסתיים. אני חושב שאליבא דאלה שהם בעד החוק, היו"ר של הוועדה פעל בזריזות הדרושה על מנת שהחוק יגיע לסימונו. שוללי החוק לא השתמשו בדבר לגיטימי, והתייחסו להצעות ולהסתייגויות בוצינות, הם לא ניסו לטרפז את החוק.

אני חושב שלקראת הבחירות הבאות, באוקטובר-נובמבר 1973 אין הכנה. אינני בטוח שמשרד הפנים יהיה מוכן עד שהחוק יתקבל בכנסת. אני מתאר לי שזה יהיה עד סוף השנה הקלנדרית. אם הכנסת תקבל אותו עד 1.1.74, יש הרכה דברים שמשרד הפנים צריך להכין. אכל אני ער לדבר כאיש ציבור. אינני בטוח אם המפלגות בישראל כבר ערוכות לקראתו. מתוך הנימוק הזה הצעתי את תחולתו ב-1977.

מה פירוש ההצעה האלטרנטיבית שלי? אני חושב שגם אליבא המציעים, הרפורמה יסודית ביותר בשלטון המקומי. הזרוע הזאת חשובה והיא נעשית יותר ויותר חשובה במשטר החיים של המדינה. צריך לראות איך הדברים יפעלו. אם יהיו סבורים שהחוק צריך להכנס לתוקפו ב-1973, אני הייתי אומר לנסיון. הנסיון יכול לכלול חלק מהערים הגדולות וחלק מהכינוניות.

לכן אני מציע:

חוק זה ייכנס לתוקפו ב-1977.

כהצעה אלטרנטיבית:

חוק זה יחול לנסיון בכמה רשויות מקומיות; ואני משאיר לי את הזכות להוסיף אחר-כך באיזה מקומות, אם יידרש הפירוט.

י.ה. קלינגהופר:
אני בעד זה שהחוק לא יחול על הבחירות המוניציפאליות ב-1973, אלא מאוחר יותר. אבל אינני מציע מועד נוקשה לתחילתו. הייתי אומר שזה יחול לראשונה על הבחירות המוניציפאליות שיערכו אחרי הבחירות ב-1973; בין אם זה יהיה כעבור ארבע שנים או בין אם תהיינה בחירות מוקדמות. עלינו עוד לדון כסיוסה הלבנה. תוקם ועדת משנה ואחר-כך הזכר יובא הנה. עד שהדבר יתקבל במליאת הכנסת יעברו שוב כמה שבועות. מאותו רגע ועד לבחירות ב-1973, לא יספיק הזמן כדי שהגורמים הפוליטיים יערכו, במידה מספקת, לקראת החידוש הזה. אני חושב שזה יהיה פזיז אם נחיל את החוק כבר על הבחירות המוניציפאליות של השנה הבאה.

ג. סורקיס:
אני מצטרף לדברי חה"כ ארזי, שהיו"ר הנוכחי קידם את החוק, ומכון אותו. המנה נפשית יש כבר בציבור במשך שש שנים. מה פתאום צריך לחת הרצה? בכל מקום אנשים מכינים את עצמם. יש מספר אנשים מצה"ל שמוכנים ללכת לתפקיד אם תהיינה בחירות אישיות. אם הדבר לא יצליח - אפשר לבטל אותו. אבל אני נגד כסיוסה במקומות מסויימים. תחולת החוק צריכה להיות מהזמן שיתקבל בכנסת. משום הפנים מוכן כבר כמה שנים. אל נחפש סיבות כדי לדחות את התחולה. אני מתנגד לכל ההצעות של דחייה.

ה. צדוק:
אני מתנגד להצעה של חה"כ ארזי בנוגע לנסיון לגבי חלק מהרשויות המקומיות. החוק הזה הוא הפורמה בשלטון המקומי בכל רחבי הארץ, בכל הרשויות המקומיות. אם יתברר שפורמה הזאת יש חסרונות, אפשר לתקן אותו כמו את כל החוקים.

ענין כניסת החוק לתוקפו, זה בעיני ענין מעשי. אני מאלה שרוצים שהחוק ייכנס לתוקפו בהקדם, אני רוצה שגלך לפי החוק הזה בבחירות הקרובות, אם זה אפשרי. משרד הפנים יושב כאן ויגיד לנו אם הם מוכנים וערוכים לקראתו. עד עכשיו לא שמעתי ממשרד הפנים שיש מביעה מצדו. אני מניח שמשרד הפנים ערוך לזה.

אשר לבימוק השני של חה"כ ארזי, אם הספלגות ערוכות או לא, אני רוצה בענין זה שיות להתייעצות.

מ. בן-פורת:
כמציע החוק אני רוצה לומר: הדבר החשוב ביותר בחוק - אם נמשיך לדון בו, או לקחת אותו בחזרה - זה ענין התחולה. החוק צריך לקבל תוקף מיד עם קבלתו בכנסת. זה הסעיף החיוני ביותר בחוק. אני מציע שלא נתקדם בשום סעיף אחר עד שלא נחליט בסעיף זה.

היו"ר י. גולדשמידט: אני רוצה לאשר מה שנאמר ע"י חה"כ סורקיס. גם אני, בתכנון הזמן, שמרתי על מגע עם משרד הפנים. אם החוק יתקבל עד סוף השנה הקלנדרית, שמעתי שמשרד הפנים יוכל לקיים את הבחירות לפי החוק הזה בנובמבר 1973. יש שלוש הצעות: של חה"כ ארזי, של חה"כ קלינגהופר ושל חה"כ בן-פורת. יש הצעה של חה"כ צדוק לא להצביע היום אלא הוא מבקש שהות להתיעצות. הסעיף הזה עומד על סדר היום ואני אעמוד במגע עם הסייעות כדי לדעת מתי הן מוכנות להחלטה.

המשך הדיון נדחה.

ר. ארזי: תחול הפסקה עד שנקבל את הנוסח הלבן של החוק. אני מציע שנקדיש את יום הרביעית - עד לחידוש הדיון בחוק הרשויות המקומיות - לחוק יחסי ממון בין בני זוג.

היו"ר י. גולדשמידט: אינני בטוח שלא נעסוק בחוק זה בשבוע הבא. כאשר יתפנה היום, נחזור לדון בחוק יחסי ממון בין בני זוג.

סעיף 7 (נוסח לבן)

א. ידין: סעיף זה מיועד לבוא במקום סעיף 7 של ההצעה הכחולה. בעריכה הסופית יתכן שאפשר לחלק אותו לשניים-שלושה סעיפים.

הגענו להצעה הזאת אחרי מספר ישיבות בהן עברנו על כל החוק הבסיסי ושאלנו את עצמנו לגבי כל סעיף איך תהיה הפעולה שלו לגבי בחירות כלליות של ראש רשות. הגענו להצעה שמחולקת לארבעה סעיפים קטנים.

סעיף קטן (א) כולל אותם המקרים בהם לא חלקם סעיפים של חוק הבחירות על החוק החדש. הוא מקביל לסעיף (א) בהצעה הכחולה.

סעיף קטן (ב) הוא בהתאם לסיכום הועדה בענין פתק ההצבעה.

סעיף קטן (ג) מתייחס לדברים נוספים על מה שאמור בסעיף (א), שבהם הוראות של חוק הבחירות למועצות יחולו בשינויים מחייבים גם על הבחירות לראש הרשות. אחרי שבדקנו את זה, נדמה לנו שאלה הסעיפים שיש להחיל אותם גם על בחירות לראש הרשות, נוסף על האמור בסעיף קטן (א).

סעיף קטן (ד) מכנס מספר קטן של סעיפים שהשיטה של (א) ו-(ג) לא היתה מתאימה להם, מפני שצריך להביא בהם השלמות מסוימות. הודעות על שמות מועמדים לראש הרשות, ספירת קולות, הודעות בדיקה וסיכום ועוד.

איננו מציעים שינוי כל שהוא של החוק הבסיסי שהתקבל בתשכ"ה. החוק הזה ימשיך לחול כמות שהוא והוא יחול על הבחירות למועצה כעל הבחירות לראש הרשות.

נשארו ארבע נקודות שבהן הועדה הזאת או שלא דנה או שעוד לא גמרה את הדיון. רשמנו אותן בהערות.
בפסקה (2) הועדה דנה אבל לא גמרה את הדיון מתי מפקיעים את הערכון ומתי מחזירים אותו.

בפסקה (1) השאלה לא נתעוררה כועדה אבל היא צפה אצלנו כאשר עברנו על הסעיפים ושאלנו את עצמנו על יצוג מועמד ראש רשות בועדת הבחירות ובוועדת הקלפי, אם הם רשאים להמצא בקלפיות.

בפסקה (3) מתעוררת השאלה שהעלה מר קראפט מה קורה כאשר אין מועמדים.

בפסקה (4) מתייחסים לסעיף 63(ב) לחוק הבחירות לכנסת; כאשר יש שתי פתקאות של אותה רשימה במעטפה אחת, זכר שעד היום פסל את הקול. כיון שיש הצעה לתקן את זה בחוק הבחירות לכנסת, נשאלת השאלה אם זו ההזדמנות לעשות זאת גם כאן.

היו"ר י. גולדשמידט: אני מבין שהדף הזה הוכן ע"י משרדי הפנים והמשפטים.

הצעתי היא למנות ועדת משנה לבדיקת סעיף 7 ואילו להערות נתייחס ביום רביעי הבא.

ד. ארזי: אולי כדאי לדון על כל החוק כאשר נקבל את הנוסח הלבן.

א. שפט: עלינו לקבל את התשובות על השאלות שהעלינו פה ואולי עוד שאלות שהתעוררו אצלנו. עד אז לא נוכל לתת נוסח לבן סופי לוועדה, כי הבעיות הללו נשארו פתוחות.

היו"ר י. גולדשמידט: לאור הדיונים בוועדה מכינים את הנוסח מחדש.

אני רוצה לשאול אם החברים הנאים מוכנים להשתתף בוועדת משנה לענין סעיף 7:

חה"כ ארזי, ארידור, אנקוריון, בן-פורת וגולדשמידט.

ה ו ח ל ט

ועדת משנה בהרכב חה"כ: גולדשמידט, ארזי, ארידור, אנקוריון, בן-פורת, תדון על סעיף 7 של החוק.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.50